

A MAGYAR DIÁKNYELV.

Irta Vajthó László

Minden társadalmi osztálynak megvan a maga nyelve, a diákságnak is. Mert a diákság társadalmi osztály, még pedig a legérdekesebb összetételű, minden társadalmi réteget magába foglaló. Egy egész társadalom tükörképe. Ahogy ezek a fiúk nyolc osztályra tagolva feltűnnek, évről-évre kibontakoznak, mindinkább rá lehet ismerni, honnét jöttek. A szülei ház döntő befolyással van rájuk, sokszor egész jövőjükre. Itt vannak miniatűrben a jövő kereskedői, iparosai, tanárai, orvosai, főispánjai, miniszterei, írói, művészei. Egy-egy karrier vagy összeroppanás már előre veti fényét-árnyékát s a predestináció szelleme kísért az osztályokban. Itt vannak a konzervatívok és radikálisok minden árnyalatukban. Egyesek feleletéből már nagy politikai beszámolók hangsúlya érzik, másokéból egy új irodalom ritmusa villan elő. Eredetiség még szinte semmi, annál több utánszó. A gyermek finom lemez, mindent vissza tud adni, egész környezetének képét, s ez a kép mozdulatban, hangban sajátos jelleget kap a közvetítők fejlődő egyéniségén keresztül. A diáknyelv híven kifejezi ezt a folyamatot.

Az a nyelv, melyen a diák az irodalmi nyelven kívül beszél, minden társadalmi osztály argot-jának összetétele. A diák hallja és ismételi. Olyan szó, mely iskolai fogalmakat fejez ki, kevés van. Fz érthető. A diák a felnőttek beszédére törekszik s tipikus szerelmese az öregségnek, érettségnek. Azt hiszem, hamar megszámlál-

hatjuk az efféle iskolavirágokat: *diri* (direktor), *az öreg* (tanár, előjáró, apa), *magol, biflál* (sokat tanul), *oszi* (osztályfőnök), *daci, pöce* (négyes), *tiszi* (főtisztelendő), *suli, sulaj* (iskola), *doli* (dolgozat) *főci* (földrajz), *terivajz* (természetrajz), *elzúg, elzúgat* (megbukik, megbuktat), *beszed, becokázik* (négyesre felel).

Sokkal inkább virágzanak azok a kifejezések, melyek iskolán kívüli eredetűek. Jassz-szó sok van a legműveltebb ember beszédében is. Bizalmas körben szívesen beszélünk pongyolán: pihenünk. A legtöbb magyartalanságnak, törmelékszónak, torzkifejezésnek ez a pihenés egyik szülőanyja. Benne van a levegőben. Ez a pongyolaság tökröződik könyvekben, lapokban, az uccán, mindenütt. A diák finom füle, szeme mindenre reagál, szereti, ami torz, éles, groteszk, kannibáli. Szereti a rendkívülit, a nyakatekertet, a diszharmoníát: üdül ez neki a csendes, szabályos órák, erőpróbák után. Ez a nyelv sokszor a durvaságig nyers, de nem trágár. Ártatlan, tiszta lelkekben minden rombolás nélkül megfér, mert játék. A diák erőfölöslegét adja ki benne. Felsorolok néhányat a nagyon közkeletű diákargotból: **Klassz*; **ilyen vas*; *tuli*; **stramm* (nagyszerű, gyönyörű); **srác, *klopec* (kisfiú); **muri, *zri, *grimbusz* (móka, felfordulás, zavar, baj); **link* (nem igaz, rossz); **linkel, *kólizik* (becsap); **kóli* (hazugság); *lógni* (órát mulasztani); *meglógni* (elmenekülni); *bliccelni* (mulasztani); **megcsapni* (ellopni); **elhappolni* (elkaparintani); **be-gyulladni* (megijedni); *szorulni* (kikapni); *pofa, alak, pasi* (ember); *plé pofa* (flegma); *plére csúszik* (póruljár); *leégetni, plére vagy plüve csusztatni, lecsusztatni* (kifogni valakin); **dilis, dilínós* (bolondos); *középrohadit* (túrhető); *felszívódott* (elfogyott, eltűnt); *zenél* (klabál); *büdös* (nehéz); **staulolni* (cigarettazni); *szenzi* (szenzációs); *kitólni valakivel* (elbánni valakivel); **bekáfolni* (ierészedni); *rámászni valakire* (megtámadni, nyugtalanítani); *kár a gőzért, a benzínért* (úgyis hiába!); *Sziszé* (Margitsziget); *Lizsé* (Városliget); *jó bőr* (csinos lány); **zsugázni* (kártyázni); **zsuga* (kártya); *laposra pofozni* (nagyon megverni); **lüke* (nagyon ügyügyű); **zsaru* (rendőr); *megrakni* (elverni); *durmolni* (aludni); **kajálni* (enni); **piálni* (inni).

Honnét valók ezek a szavak? Nagy részük a jassz nyelvből. (Ezeket csillaggal jelöltük meg.) A jassz beszédmodor van bennük, melyet az általános, hétköznapi beszéd szívesen utánoz és továbbfejleszt. A diák is ezt teszi. S azt hiszi az átvett szókincsről, hogy tőle ered. A diák minden utánzást eredetinek hisz. Kedves, meghatározható önzése és elfogultsága a huszadik év felé közelgő ifjúságnak. A diákok büszkéek a nyelvükre. Szegények, milyen martiroknak érzik magukat, ha néhanapján egy-egy ilyen „eredeti” szóvirág miatt raportra kerülnek. Ha tudnák, hogy csak miattunk, bölcs felnőttek miatt bűnhődnek a legtöbbször!